

Od Redakcji

Zapraszam serdecznie Czytelników do lektury trzeciego w 2017 roku numeru „Problemy Polityki Społecznej. Studiów i Dyskusji” z siedmioma artykułami naukowymi, które powstały na podstawie referatów wygłoszonych na III Międzynarodowej Konferencji ESPAnet Polska. Organizatorem przedsięwzięcia był Instytut Polityki Społecznej Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego we współpracy z Fundacją ICRA. Konferencja odbyła się w dniach 22–24 września 2016 roku na Uniwersytecie Warszawskim, gromadząc ponad stu dwudziestu uczestników z Polski i z zagranicy. W trakcie trzydniowych obrad wygłoszono dziewięćdziesiąt sześć referatów.

Wszystkie artykuły mają charakter studiów, choć w różnym stopniu wykorzystują także wyniki badań empirycznych (ilościowych i jakościowych) prowadzonych przez autorów. Numer rozpoczynamy od tekstów, które są poświęcone badaniu problemów społecznych na świecie, na obszarach poza Unią Europejską (Afryka, Ameryka Łacińska i Turcja), a kończymy pracami dotyczącymi bieżących problemów polityki społecznej w Polsce. W tomie znajdują się zarówno artykuły w języku angielskim, jak i w języku polskim.

Tematyka publikowanych tekstów jest zróżnicowana, jednak wszystkie dotyczą kluczowych zagadnień z zakresu aktualnej polityki społecznej w Polsce i na świecie. Są to między innymi kwestie: spójności społecznej oraz możliwości udanego integrowania uchodźców w kontekście współdzielenia podstawowych wartości w społeczeństwie; skuteczności programów pomocy warunkowej dla zmniejszania nierówności i optymalizacji alokacji zasobów ochrony socjalnej między potrzebujących; efektów koprodukcji w systemach ochrony zdrowia oraz spodziewanych rezultatów funkcjonowania systemu emerytalnego w Polsce dla dobrobytu przyszłych emerytów.

Jako pierwszy publikujemy artykuł Katarzyny Andrzejczak poświęcony pomiarowi spójności społecznej w krajach afrykańskich oraz badaniu znaczenia prywatnych przekazów pieniężnych i rozmiarów państwa dobrobytu dla tej spójności. Autorka proponuje wskaźnik spójności społecznej uwzględniający koncepcję aksjologiczną Auguste’a Comte’a, zakładającą, że aby osiągnąć spójność społeczną, w społeczeństwie muszą być szeroko podzielane takie kluczowe wartości/postawy, jak zaufanie społeczne, tolerancja czy szacunek dla innych. W konstrukcji zagregowanego wskaźnika spójności społecznej autorka uwzględnia wyniki światowego badania wartości (*World Values Survey*) w zakresie podzielanych w społeczeństwie wartości/przekonań, a także wskaźnik nierówności dochodowych (współczynnik Giniego) oraz statystyki dotyczące (celowych) zabójstw. Następnie, stosując autorski wskaźnik, dokonuje ona uszeregowania krajów afrykańskich ze względu na poziom spójności społecznej, pokazując, że kraje północnej Afryki posiadają istotnie wyższy poziom spójności społecznej niż kraje południowej Afryki. Wykorzystując model

regresji liniowej, autorka dowodzi również, że spójności społecznej w Afryce sprzyjają zarówno międzynarodowe prywatne przekazy pieniężne, jak i rozmiar państwa dobrobytu.

Problematyki podzielanych w społeczeństwie wartości dotyczy również artykuł przygotowany przez Mahmeta Topala, Ufuka Özera oraz Emraha Dokuzlu. Autorzy analizują w nim postawy wobec syryjskich uchodźców wśród obywateli Turcji — kraju, który przyjął największą liczbę uchodźców od czasu wybuchu wojny w Syrii (tj. ponad trzy miliony syryjskich obywateli). Analizują oni, w ramach rozszerzonej Zintegrowanej Teorii Zagrożenia, zarówno postawy negatywne, jak i pozytywne, wykorzystując w tym celu modelowanie strukturalne (*Structural Equation Modeling*). Uzasadniają też, że współdzielenie przez obywateli tureckich oraz uchodźców tej samej religii oraz bardzo zbliżonej kultury stwarza duże szanse na długoterminową, udaną integrację syryjskich uchodźców w Turcji.

Trzeci prezentowany artykuł to przegląd badań na temat skuteczności programów pomocy warunkowej w Ameryce Łacińskiej. Podsumowując wyniki badań różnych autorów, Joanna Gocłowska-Bolek wskazuje — z jednej strony — pozytywne rezultaty tych programów, z drugiej zaś — ich niedociągnięcia, punktując obszary, w których należy je udoskonalać w przyszłości.

Kolejny, także przeglądowy, artykuł przenosi nas w obszar polityki zdrowotnej w krajach Unii Europejskiej. Dawid Sześciło dokonuje w nim kategoryzacji podstawowych form koprodukcji w tej dziedzinie, a także podsumowuje wyniki badań na temat jej efektów, m.in. dla osiągnięć zdrowotnych społeczeństw europejskich.

Trzy ostatnie artykuły zamieszczone w tym numerze czasopisma są poświęcone problemom polskiej polityki społecznej. Autorki przeglądowego artykułu dotyczącego świadomości emerytalnej Polaków — Ewa Cichowicz i Joanna Rutecka-Góra — wskazują na bardzo niski poziom tej świadomości oraz wiedzy na temat funkcjonowania dodatkowych produktów emerytalnych w społeczeństwie polskim. Postulują one jednocześnie zarówno wzmocnienie edukacji emerytalnej w Polsce, jak i uproszczenie przekazu na temat oferowanych produktów emerytalnych.

W kolejnym artykule Alicja Jajko-Siwiek przedstawia wyniki mikrosymulacyjnych analiz poziomu przyszłych świadczeń emerytalnych (mierzonego stopą zastąpienia wynagrodzeń) z wykorzystaniem polskiego modelu emerytalnego. Autorka zwraca uwagę na istotne zagrożenie wystąpieniem powszechnego ubóstwa emerytalnego w gronie przyszłych emerytów.

Tom zamyka artykuł prezentujący wyniki jakościowych badań empirycznych zrealizowanych przez Agnieszkę Zaborowską wśród asystentów rodziny. Autorka przedstawia w nim stanowisko badanych w odniesieniu do ich funkcjonowania instytucjonalnego oraz dokonuje oceny znaczenia kontekstu społecznego wykonywania zawodu asystenta rodziny. W podsumowaniu artykułu formułuje rekomendacje dla polityki społecznej w zakresie usprawniania idei asystentury rodziny, w tym między innymi uporządkowania współpracy asystentów rodziny z innymi specjalistami pracującymi w systemie wsparcia rodziny.

Anna Kurowska

Redaktorka merytoryczna tomu

Koordynatorka III Międzynarodowej Konferencji ESPAnet Polska